

Seat No. : _____

NN-111

December-2015

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Fundamentals of Business Economics-I

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.

(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (a) પ્રો. માર્શલની અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા સમજાવો. 6

અથવા

પ્રો. સેમ્યુલસનની અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યાની સમજૂતી આપો.

(b) તુષ્ટિગુણનો ખ્યાલ સમજાવો. 4

અથવા

એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર અને સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્રના ખ્યાલની ચર્ચા કરો.

(c) સંપત્તિ અને કલ્યાણનો ખ્યાલ સમજાવો. 4

અથવા

ગ્રાહકના અધિક સંતોષનો ખ્યાલ ચર્ચો.

2. (a) માંગના નિયમની સમજૂતી આપો. 6

અથવા

માંગના નિર્ણાયક પરિબલો ચર્ચો.

(b) માંગ વિધેય વિષે નોંધ લખો. 4

અથવા

માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો ખ્યાલ સમજાવો.

- (c) માંગની પ્રતિ મૂલ્યસાપેક્ષતાનો ખ્યાલ ચર્ચો. 4
- અથવા**
- વ્યક્તિગત માંગ અને બજાર માંગના ખ્યાલની સમજૂતી આપો.
3. (a) સમઉત્પાદન રેખા અને સમખર્ચ રેખા દ્વારા પેઢીની સમતુલા સમજાવો. 6
- અથવા**
- સમઉત્પાદન રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (b) ઉત્પાદન વિધેયનો ખ્યાલ ચર્ચો. 4
- અથવા**
- સ્થિર ખર્ચ અને અસ્થિર ખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (c) સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચના ખ્યાલો સમજાવો. 4
- અથવા**
- નોંધ લખો : વૈકલ્પિક ખર્ચનો ખ્યાલ.
4. (a) પૂર્ણ હરીફાઈનો અર્થ અને લક્ષણો ચર્ચો. 6
- અથવા**
- ઈજારાયુક્ત હરીફાઈનો અર્થ અને લક્ષણો વર્ણવો.
- (b) કિંમત ભેદભાવની શક્યતા ચર્ચો. 4
- અથવા**
- વેચાણ ખર્ચ વિષે નોંધ લખો.
- (c) દ્વિપક્ષી ઈજારાનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- અથવા**
- નોંધ લખો : ખાંચાવાળી માંગ રેખા (Kinked Demand Curve)

5. નીચે આપેલાં વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો :

14

- (1) પ્રો. માર્શલના મતે અર્થશાસ્ત્ર એ _____ છે.
(a) સંપત્તિનું શાસ્ત્ર (b) કલ્યાણનું શાસ્ત્ર
(c) અછતનું શાસ્ત્ર (d) વાસ્તવિક વિજ્ઞાન
- (2) પ્રો. રોબિન્સના મત મુજબ અર્થશાસ્ત્ર _____
(a) વાસ્તવિક વિજ્ઞાન છે. (b) આદર્શલક્ષી વિજ્ઞાન છે.
(c) નૈસર્ગિક વિજ્ઞાન છે. (d) સામાજિક વિજ્ઞાન છે.
- (3) તુષ્ટિગુણ એ _____ ખ્યાલ છે.
(a) મનોવૈજ્ઞાનિક (b) આર્થિક
(c) સામાજિક (d) રાજકીય
- (4) પેટીની સમતુલાનો અભ્યાસ એ _____ અર્થશાસ્ત્રમાં થાય છે.
(a) એકમલક્ષી (b) સમગ્રલક્ષી
(c) કૃષિ (d) ઔદ્યોગિક
- (5) ગિફન વસ્તુઓ _____
(a) એશ-આરામની વસ્તુઓ છે. (b) હલકી વસ્તુઓ છે.
(c) મૂડી વસ્તુઓ છે. (d) પ્રતિષ્ઠામૂલક વસ્તુઓ છે.
- (6) માંગ રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?
(a) ઊભી રેખાને સમાંતર (b) આડી રેખાને સમાંતર
(c) ધનઢાળ (d) ઋણઢાળ
- (7) માંગના નિયમ મુજબ કિંમત અને માંગ વચ્ચેનો સંબંધ શું છે ?
(a) વ્યસ્ત સંબંધ (b) સીધો સંબંધ
(c) ધન સંબંધ (d) આમાનું કંઈજ નહિ
- (8) કયા કિસ્સામાં, બધા જ ખર્ચાઓ અસ્થિર છે ?
(a) ટૂંકા સમયગાળામાં (b) લાંબા સમયગાળામાં
(c) મધ્યમ સમયગાળામાં (d) આમાનું કંઈજ નહિ

- (9) સીમાંત ખર્ચ એટલે શું ?
- (a) ઉત્પાદનના પ્રથમ યુનિટનું ખર્ચ (b) ઉત્પાદનના છેલ્લા યુનિટનું ખર્ચ
(c) ઉત્પાદનના વધારાના યુનિટનું ખર્ચ (d) ઉત્પાદનના મધ્યમ યુનિટનું ખર્ચ
- (10) કયા ખર્ચની રેખા ક્ષિતિજને સમાંતર હોય છે ?
- (a) સીમાંત ખર્ચ (b) કુલ ખર્ચ
(c) કુલ અસ્થિર ખર્ચ (d) કુલ સ્થિર ખર્ચ
- (11) નીચેનામાંથી કયું લક્ષણ ઈજારાનું નથી ?
- (a) એક જ પેઢી છે. (b) પેઢી એ કિંમત સ્વીકારનાર છે.
(c) નજીકની અવેજી વસ્તુઓનો અભાવ છે. (d) ખરીદનારાઓ અસંખ્ય છે.
- (12) પૂર્ણ હરીફાઈમાં પેઢીના ઉત્પાદનની માંગરેખા _____ હોય છે.
- (a) સંપૂર્ણ મૂલ્યસાપેક્ષ (b) ઓછી મૂલ્યસાપેક્ષ
(c) વધુ મૂલ્યસાપેક્ષ (d) સંપૂર્ણ મૂલ્યઅનપેક્ષ
- (13) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈનો ખ્યાલ કોણે રજૂ કર્યો હતો ?
- (a) માર્શલ (b) જોન રોબિન્સન
(c) ચેમ્બરલિન (d) સ્ટીગલર
- (14) અલ્પહસ્ત ઈજારો (Oligopoly) કયા શબ્દ પરથી ઉતરી આવ્યો છે ?
- (a) ઈંગ્લિશ (b) જર્મન
(c) ફ્રેન્ચ (d) ગ્રીક
-

Seat No. : _____

NN-111

December-2015

B.Com., Sem.-I

CC-101 : Fundamentals of Business Economics-I

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks.

1. (a) Explain the definition of economics given by Prof. Marshall. **6**
OR
Clarify the definition of economics given by Prof. Samuelson.
- (b) Explain the concept of utility. **4**
OR
Discuss the concept of Micro and Macro economics.
- (c) Explain the concept of Wealth and Welfare. **4**
OR
Discuss the concept of consumer's surplus.
2. (a) Explain the Law of Demand. **6**
OR
Describe the determinant factors of demand.
- (b) Write a short note on Demand function. **4**
OR
Explain the concept of price elasticity of demand.
- (c) Describe the concept of cross elasticity of demand. **4**
OR
Explain the concept of Individual demand and Market demand.
3. (a) Explain the equilibrium of firm through Isocost and Isoquant curve. **6**
OR
Discuss the concept of Isocost curve.

- (b) Explain the concept of Production function. 4
OR
Explain the concepts of Fixed cost and Variable cost.
- (c) Discuss the concepts of average cost and Marginal cost. 4
OR
Write a short note on concept of Opportunity cost.
4. (a) State the meaning and characteristics of perfect competition. 6
OR
Describe the meaning and characteristics of monopolistic competition.
- (b) Discuss the possibility of Price discrimination. 4
OR
Write a short note on Selling cost.
- (c) Explain the concept of Duopoly. 4
OR
Write a short note on Kinked Demand Curve.
5. Choose the appropriate answer from the option given below : 14
- (1) Prof Marshall has considered economics as a _____
(a) Science of Wealth (b) Science of Welfare
(c) Science of Scarcity (d) Positive Science
- (2) According to Prof. Robbins, Economics is a _____
(a) Positive Science (b) Normative Science
(c) Natural Science (d) Social Science
- (3) Utility is a _____ concept.
(a) Psychological (b) Economical
(c) Social (d) Political
- (4) Study of firm equilibrium is in _____ economics.
(a) Micro (b) Macro
(c) Agricultural (d) Industrial

- (5) Giffen goods are
- (a) Luxury goods (b) Inferior goods
(c) Capital goods (d) Prestige goods
- (6) What is the slope of Demand Curve ?
- (a) Parallel to y-axis (b) Parallel to x-axis
(c) Positive (d) Negative
- (7) According to the law of demand, the relationship between Price and Demand is
- (a) Inverse (b) Direct
(c) Positive (d) None of these
- (8) In which case, all costs are variable ?
- (a) Short run (b) Long run
(c) Medium term (d) None of these
- (9) What is Marginal Cost ?
- (a) Cost of the first unit of output.
(b) Cost of the last unit of output.
(c) Cost of the additional unit of output.
(d) Cost of the middle unit of output.
- (10) Which cost curve is parallel to horizontal ?
- (a) Marginal cost curve (b) Total cost curve
(c) Total variable cost curve (d) Total fixed cost curve
- (11) Which of the following is not a characteristics of monopoly ?
- (a) There is a single firm
(b) The firm is price taker
(c) There are no close substitute
(d) There is a large number of buyers

- (12) Under perfect competition, demand for a firm's product is
(a) Perfectly elastic	(b) Less elastic
(c) More elastic	(d) Perfectly inelastic
- (13) Who has developed the concept of monopolistic competition ?
(a) Marshall	(b) Joan Robinson
(c) Chamberlin	(d) Stigler
- (14) From which language the word Oligopoly is derived ?
(a) English	(b) German
(c) French	(d) Greek
-